

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 26. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Torsdag den 16. april 2015
Tidspunkt: Kl. 10.30
Sted: Vær. 1-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Jacob Lund (S), Mette Reissmann (S), Helge Vagn Jacobsen (RV), Lone Loklindt (RV), Lisbeth Bech Poulsen (SF), Per Clausen (EL), Jakob Ellemann-Jensen (V), Henrik Høegh (V), Anni Matthiesen (V), Pia Adelsteen (DF) og Daniel Rugholm (KF)

Desuden deltog: miljøminister Kirsten Brosbøl

Punkt 1. Samråd med miljøministeren vedr. samrådsspørgsmål C ad KOM (2013) 0920 om regeringens holdning til forslaget til NEC-direktivet, herunder særlig de foreslåede reduktionsmål

KOM (2013) 0920

KOM (2013) 0920 (2013-14) – samrådsspørgsmål C
KOM (2013) 0920 (2013-14) – bilag 10 (revideret grund- og nærhedsnotat af 15/4-15 om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer)
EUU alm. del (14) – bilag 470 (præsentationer fra den tekniske gennemgang af forslag til nyt direktiv om reduktion af nationale udledninger af luftforurenende stoffer (NEC-direktivet) omdelt på EUU alm. del - bilag 470)
EUU alm. del (2014-15) – bilag 427 (henvendelse af 31/3-15 fra Landbrug & Fødevarer)
KOM (2013) 0920 (2013-14) – bilag 3 (referat af miljøministerens indlæg på Miljørådsmødet den 12. juni 2014 vedr. NEC-direktivet under Luftpakken)
EUU alm. del (2013-14) – bilag 651 (side 1184, senest behandlet i EUU 24/6-14)

Samrådsspørgsmål C:

Stillet af Eva Kjer Hansen, formand (V)

”Ministeren bedes – i forlængelse af samrådet i Europaudvalget den 24. juni 2014 – redegøre for regeringens holdning til forslaget til NEC-direktivet og herunder særlig de foreslåede reduktionsmål, så snart regeringens holdning dertil er fastlagt.”

Formanden påpegede, at ministeren muligvis havde sat rekord i, hvor lang tid det kan tage at besvare et samrådsspørgsmål. Ministeren havde på et møde i udvalget den 24. juni 2014 sagt, at hun efter sommerferien ville vende tilbage til udvalget vedrørende re-

duktionsmålene, men regeringen havde været meget længe om at melde yderligere ud. En teknisk gennemgang af hele området havde fundet sted i ugen op til udvalgsmødet.

Miljøministeren: Det er rigtigt, at tilbage i juni sidste år havde vi her i udvalget den første drøftelse af Kommissionens forslag til NEC-direktivet. Vi aftalte ganske rigtigt, som formanden siger, at vi skulle have en fornyet drøftelse, når regeringen fik fastlagt sin holdning til reduktionsmålene i forslaget. Den holdning fik vi fastlagt umiddelbart inden påske i år, hvorefter udvalget fik oversendt et revideret grund- og nærhedsnotat med regeringens holdning. Det er på den baggrund, at vi sidder her i dag.

Jeg vil gerne indledningsvis understrege, at baggrunden for Kommissionens forslag er ganske alvorlig. Luftforurening er et af de helt store miljø- og sundhedsproblemer i EU og i Danmark. Ifølge DCE ved Århus Universitet er der hvert år 3.300 danskere, der dør for tidligt på grund af luftforurening. Luftforureningen koster det danske samfund 29 mia. kr. årligt. Da luftforureningen som bekendt er grænseoverskridende, kan vi ikke løse problemet alene i Danmark. 75 pct. af luftforureningen herhjemme stammer fra udlandet, og derfor er regeringen også enig i formålet med Kommissionens forslag – at vi på europæisk plan får gjort noget ved problemet.

Forslaget fra Kommissionens indeholder to hovedelementer. For det første nationale reduktionsmål for 2020 for 5 stoffer. Det er NO_x, svovl, ammoniak, VOC'er og fine partikler. 2020-målene blev fastlagt tilbage i 2012 i de internationale forhandlinger af den såkaldte Göteborgprotokol. I forslaget til NEC-direktivet foreslår Kommissionen at implementere Göteborgprotokollens 2020-mål uændret i EU. Det andet element i Kommissionens forslag – og det egentlige nye i forslaget – er reduktionsmålene for 2030. 2030-målene vedrører de samme fem stoffer plus endnu et stof, nemlig metan. Og de skærper kravene i forhold til 2020-målene.

Selve reduktionsmålene for 2020 og for 2030 vil jeg ikke remse op her, idet vi i sidste uge havde en teknisk gennemgang, men jeg vil blot henvise til tabel 1 i grund- og nærhedsnotatet. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der er væsentligt forskel på de to sæt mål. 2020-målene er fastlagt på baggrund af medlemsstaternes eksisterende nationale regler. Det er de reduktionsniveauer medlemsstaterne kan nå i 2020 uden at stramme op på deres regler. 2030-målene derimod er baseret på et ønske om at skærpe indsatsen mod luftforureningen på tværs af EU fra 2020 til 2030. Kommissionens forslag til 2030-mål er således baseret på en beregningsmodel, som basalt set skal sikre mest miljø for pengene under hensynstagen til de enkelte landes økonomiske forudsætninger.

Som jeg indledte med at sige, er der væsentlige miljø- og sundhedsmæssige gevinster at hente ved at regulere luftforureningen. Men luftregulering kan også være forbundet med omkostninger, og de to størrelser skal som altid vejes op imod hinanden, så der er balance i tingene. Regeringen har derfor fået foretaget en omfattende konsekvensanalyse af kommissionens forslag, og som et væsentligt led heri, har vi baseret os på fremskrivninger fra DCE på Aarhus Universitet.

Fremskrivningerne viser, hvilke reduktioner vi kan nå herhjemme i 2020 og 2030, hvis vi alene baserer os på vores eksisterende lovgivning. Og vi har yderligere for ammoniak fået IFRO på Københavns Universitet til at lave en fremskrivning over, hvilke reduktioner Danmark realistisk kan nå i 2020 med vores eksisterende nationale regulering. IFRO's rapport blev oversendt til Folketinget sammen med det reviderede grund- og nærhedsnotat og var desuden også genstand for en teknisk høring i Miljøudvalget i sidste uge. Regeringen har med andre ord gjort sit forarbejde grundigt, for vi vil være sikre på, at vi baserer vores beslutninger på et sagligt og velfunderet grundlag.

Resultatet af fremskrivningerne viser kort fortalt, at Danmark i 2020 med al sandsynlighed kan nå de foreslåede reduktionsmål på baggrund af vores eksisterende regler. Dette gælder også for ammoniak, hvor vi vil benytte os af en teknisk justeringsmekanisme, som vil sikre, at vi når reduktionsmålet. Jeg skal nok vende tilbage med en uddybning om ammoniak lidt senere. Hvad angår 2030-målene, viser fremskrivningerne, at Danmark generelt ikke kan nå helt op på de reduktionsmål, som Kommissionen foreslår på baggrund af den eksisterende regulering. Nogle vil vi være tæt på, andre vil vi være længere fra. Det er igen baseret på de reduktioner, der vil følge af vores nuværende regler herhjemme. De præcise fremskrivninger fremgår af tabel 1 i grund- og nærhedsnotatet.

Med udgangspunkt i fremskrivningerne har regeringen analyseret hvilke omkostninger, der vil være forbundet med at efterleve Kommissionens forslag. Som sagt viser fremskrivningen for 2020, at vi kan nå målene med vores allerede eksisterende lovgivning. Da der således ikke skal indføres stramninger for at nå målene, betyder det, at der isoleret set ikke vil være nye samfundsmæssige omkostninger forbundet med at efterleve 2020-målene.

For 2030-målenes vedkommende viser fremskrivningerne som sagt, at vi ikke helt kan nå niveauet i Kommissionens forslag. Vi skal med andre ord gøre en ekstra indsats, og det vil have væsentlige økonomiske konsekvenser for Danmark. De samlede samfundsøkonomiske omkostninger ved at efterleve Kommissionens forslag til 2030-mål skønnes således at være på omkring 5,1 mia. kr. pr. år. Heraf skønnes metanmålet alene at udgøre langt størstedelen med 3,9 mia. kr. om året, mens svovlmålet vil koste 500 mio. kr. pr. år. Der er altså tale om endog meget væsentlige samfundsøkonomiske omkostninger, hvis vi skal efterleve forslaget til 2030-målene. For god ordens skyld vil jeg henvise til tabel 2 i grund- og nærhedsnotatet, hvor omkostningerne fremgår.

Det er de elementer – altså fremskrivningerne og omkostningsberegningerne – som har dannet grundlag for regeringens holdning til Kommissionens forslag. Regeringens holdning hviler på en balanceret tilgang: en balance mellem den hidtidige og fremtidige indsats i Danmark og i de øvrige EU-lande, en balance mellem målene for 2020 og 2030 og en balance mellem hensynet til sundhed, miljø og natur på den ene side og omkostningerne på den anden side. Og vi skal hele tiden huske på, at luftforureningen er grænseoverskridende, og derfor har Danmark brug for, at vores nabolande påtager sig ambitiøse forpligtelser.

Overordnet set ønsker regeringen derfor at opretholde et højt ambitionsniveau i 2020. I forhold til mange andre EU lande har vi herhjemme været tidligere ude med ambitiøse luftregler, og derfor kan vi også nå længere i 2020 end de fleste andre EU-lande eller mange andre EU lande. Husk på, at 2020-målene i Kommissionens forslag er baseret på landenes eksisterende regulering, og det gælder altså for alle landenes 2020-mål, og derfor kommer Danmark også naturligt til at ligge blandt de mest ambitiøse lande i EU i 2020. Det er der sådan set ikke noget mystisk i. Da IFRO's og DCE's fremskrivninger viser, at Danmark fortsat kan nå målene i 2020 med vores nuværende regler uden yderligere stramninger og omkostninger, mener regeringen, at der er god grund til at acceptere Kommissionens forslag til 2020-mål. Dermed vil vi også kunne bidrage til at presse ambitionsniveauet op for de øvrige EU-lande.

Det var 2020-målene. Når vi ser frem mod målene for 2030, mener regeringen til gengæld, at det med vores ambitiøse 2020-indsats kun er rimeligt, at det frem til 2030 bliver de andre EU-landes tur til at levere reduktionerne. Det er lige præcis den balance, der ligger i regeringens holdning, mellem 2020- og 2030-målene. Det ligger da også i Kommissionens forslag, at mange af de lande, der først nu skal til at løbe deres reduktioner i gang og derfor har forholdsvis små reduktionstal i 2020, derefter skal pålægges langt større reduktionskrav frem til 2030. Det synes regeringen er ganske rimeligt. Regeringen lægger samtidig afgørende vægt på, at yderligere omkostninger for Danmark til reduktioner frem mod 2030 minimeres mest muligt. Vi vil derfor have, at de danske 2030-mål som udgangspunkt bliver fastlagt på et niveau, der svarer til vores fremskrivninger baseret på vores eksisterende danske regulering, uden at vi skal tage yderligere tiltag. For at være på den sikre side vælger vi at lægge os i underkanten af fremskrivningerne, så vi tager højde for de usikkerheder, der naturligt er på fremskrivninger, der rækker 15 år frem i tiden. Med en sådan balanceret tilgang lægger vi vægt på, at der er en fair byrdefordeling i EU af de erhvervsøkonomiske omkostninger. Vi mener derfor, at Danmarks 2030-mål som udgangspunkt ikke bør ligge over de andre EU landes.

Med denne holdning er det klart, at Danmark ikke umiddelbart kan acceptere Kommissionens forslag til de danske 2030-mål. De skal længere ned, så vi undgår nye økonomiske byrder. Det gælder særlig for metan, hvor regeringen lægger vægt på, at metan helt udgår af NEC-forslaget. For det første er der på nuværende tidspunkt kun begrænset kendskab til virkemidler, der for alvor kan reducere metanudledningen i Danmark yderligere. Vores beregninger, som er baseret på de kendte virkemidler, viser, at Kommissionens forslag til et dansk metanmål for 2030 vil indebære erhvervsøkonomiske konsekvenser for Danmark på 3,2 mia. kr. årligt, hvoraf de 2,8 mia. kr. vil komme fra landbruget. Og det er uacceptabelt for regeringen. Dertil kommer, at metan allerede er reguleret under klimakonventionen, hvorfor en særskilt regulering i NEC vil indebære en risiko for dobbeltregulering. Det er baggrunden for, at regeringen vil have metan ud af NEC-forslaget. Det er heldigvis ikke en holdning, som vi står alene med i EU-kredsen.

På et enkelt punkt har regeringen dog lagt en anden linje i forhold til 2030-målene. Og det er på partikler, som er den mest sundhedsskadelige type luftforurening, vi kender til. Regeringen har allerede gjort meget på partikelområdet. Sidste år lavede vi "Ren luft til dan-

skerne"-pakken, hvor vi afsatte 149 mio. kr. til forskellige tiltag, herunder en væsentlig partikelindsats. Men der er fortsat rum for, at vi kan gøre endnu mere for at reducere sundhedsproblemerne ved partikelforurening. Derfor vil regeringen gerne forpligte Danmark til, at vi leverer en yderligere skærpet indsats på partikler frem mod 2030. Vi vil således gå med til et 2030-mål, der er på niveau med EU-gennemsnittet, hvilket indebærer, at vi skal nå op på en reduktion på 54 pct. i 2030. Hvilke virkemidler vi skal tage i brug for at nå det mål, vil vi først tage stilling til, når NEC-direktivet er vedtaget og skal implementeres. Men jeg har en forventning om, at det kan nås ved forholdsvis få omkostninger. Det drejer sig om at øge udskiftningerne af de gamle brændeovne i danske hjem – dem, der forurener mest.

Lad mig nu som lovet uddybe ammoniakmålet for 2020, som jo har tiltrukket sig en hel del opmærksomhed. Regeringens holdning indebærer som sagt, at vi fastholder de målsætninger, som vi i 2012 forpligtede os til i Gøteborgprotokollen. Jeg vil igen understrege, at grundlaget for alle medlemsstaternes forpligtelser i Gøteborgprotokollen er de eksisterende nationale regler i hvert enkelt land. Det er årsagen til, at alle EU-lande har forskellige 2020-målsætninger. Det udtrykker blot, at landene har forskellige regler på de forskellige stoffer, og at de derfor når forskellige reduktioner i 2020. Gøteborgprotokollen blev forhandlet på plads i maj 2012 af Kommissionen på EU's vegne på baggrund af mandater fra medlemsstaterne. Regeringen gav i foråret 2012 således Kommissionen mandat til at forhandle et ammoniakmål på 24 pct. for Danmark. I den forbindelse vil jeg nævne, at Kommissionen i første omgang ønskede, at Danmark skulle påtage sig 31 pct. Men det fik regeringen altså ned på de 24 pct., som blev Kommissionens endelige mandat.

Til grund for regeringsbeslutningen i 2012 lå en videnskabelig fremskrivningsrapport udarbejdet af DCE på Aarhus Universitet fra januar 2012. Rapporten viste, hvor langt Danmark kunne nå med ammoniakreduktionerne i 2020 med udgangspunkt i de eksisterende regler. I Danmark har vi primært siden 2007 og senere med skærpselser besluttet i 2009 haft en ambitiøs regulering af ammoniak fra landbruget. Det var en regulering, der blev indført af den daværende VK-regering. DCE's fremskrivning i januar 2012 viste, at Danmark med denne regulering ville kunne nå en ammoniakreduktion på 24 pct. i 2020. Det var baggrunden for regeringens beslutning og den efterfølgende Gøteborgforhandling. Folketinget blev i den forbindelse orienteret om mandatet til Kommissionen inden Gøteborgforhandlingerne gik i gang og blev efterfølgende orienteret om resultatet af forhandlingerne. Alt i overensstemmelse med de gældende retningslinjer.

I forbindelse med det aktuelle forslag til NEC-direktivet, hvor Gøteborg målene altså implementeres i EU, har regeringen på ny fået foretaget en konsolideret fremskrivning af ammoniakreduktionerne. Det sker, fordi der i mellemtiden er stillet spørgsmålstegn ved de 24 pct., bl.a. på baggrund af en fremskrivning fra DCE i 2013, som viste, at vi kun ville kunne nå en reduktion på 15 pct. Fødevareministeriet og Miljøministeriet bad derfor i 2014 IFRO om at udarbejde en konsolideret fremskrivning. Fremskrivningen viser en ventet ammoniakreduktion i 2020 på 21-23 pct. Dertil kommer, at regeringen vil benytte muligheden for at anvende en teknisk korrektionsmekanisme, der kompenserer for ny videnskabelig viden om udledningen af ammoniak fra handelsgødning. Det er en rent teknisk

administrativ øvelse, som vil indebære, at vi yderligere kan lukke en manko svarende til 3 procentpoint. Dermed vil Danmark samlet set sandsynligvis nå op på 24-26 pct. i 2020 og dermed altså nå i mål med de 24 pct. med vores eksisterende regler. Det vil ikke kræve yderligere regulering eller stramninger over for landbruget, og det vil dermed heller ikke generere nye omkostninger for landbruget.

Siden IFRO lavede sin fremskrivning i 2014, er der kommet en ny opgørelse over de faktiske ammoniakudledninger herhjemme. Den viser, at Danmark ved udgangen af 2013 allerede havde reduceret med 16 pct. Så de seneste faktiske reduktionstal viser altså, at der ikke er langt igen op til målet, og at vi allerede er kommet længere end 2013-fremskrivningerne, der sagde 15 pct. i 2020. De bestyrker yderligere IFRO's fremskrivning og billedet af, at vi når i mål med de 24 pct. i 2020.

Som det også fremgik af den tekniske gennemgang i sidste uge, har IFRO's fremskrivning taget højde for forventningerne til vækst i dansk landbrug frem til 2020. IFRO har indregnet et realistisk vækstrum, der bl.a. er baseret på forventningerne til markedet efter mælkekvoternes frigivelse og på den aktuelle økonomiske situation i landbruget. I den forbindelse har IFRO også inddraget en realistisk vurdering af, hvor meget miljøteknologi der vil blive indført i staldene frem til 2020. Tallene er baseret på Miljøstyrelsens opgørelser over, hvor meget miljøteknologi der rent faktisk er blevet indført i staldene fra 2007 til 2013.

Så regeringen har baseret sin holdning på en realistisk vurdering af væksten i dansk landbrug i de kommende år. Det er selvfølgelig helt afgørende, for regeringen lægger stor vægt på at sikre gode vækstforhold for landbruget. Sagen her viser, at det godt kan forenes med at fastholde en høj miljøbeskyttelse. Senest har vi med hjælpepakken til landbruget i sidste måned foreslået, at der bevilliges 852 mio. kr. til at fremme vækst og konkurrence i kvæg- og svineproduktionen. Herefter skal de 371 mio. kr. gå til investering i miljøteknologi, hvilket bl.a. kan bidrage til at begrænse ammoniakudledningen. Så tingene hænger fint sammen.

Her til slut vil jeg gerne gentage, at regeringen ikke vil stille nye krav til landbrugets ammoniakudledning. Vi skal bare lade vores nuværende regler fortsætte med at virke. Så når vi i mål i 2020 og bidrager væsentligt til at få løst et stort sundheds- og miljøproblem herhjemme og i EU.

Jakob Ellemann-Jensen mente, at det var et fint udgangspunkt at gå forrest, men ikke når man ligger alene i udbrud oppe foran. Det lod til at gøre sig gældende for Danmark med et reduktionsmål på ammoniak på 24 pct. i stedet for EU-gennemsnittet på 6 pct. Hvis man stiller strenge krav i et land og mindre strenge i det andet, og det første land har udfordringer med hensyn til konkurrenceevnen, flytter produktionen til det andet land med lempeligere krav. Luftforurening er som bekendt grænseoverskridende, så hvem vinder på de strenge krav til Danmark? Forureningen vil formentlig stige, og Danmark vil miste indtjeningen og arbejdspladserne. I IFO-rapporten baserede man beregningerne på en

stigning i mælkeproduktionen på 10 pct., men Arla mente, at stigningen vil være på 20 pct. Hvem mente ministeren om det?

Anni Matthiesen bad ministeren bekræfte, at der ikke havde været forhandlinger i EU om reduktionsmål siden sommeren 2014, og at der dermed ikke havde mulighed for at påvirke målsætningerne. Regeringen var tilfreds med 2020-målene og troede på, at de kunne nås, men ønskede til gengæld at reducere målsætningerne for 2030. Hvorfor forestillede regeringen sig, at det ville være muligt at ændre på 2030-målene, når den ikke havde haft mulighed for at ændre på 2020-målene?

Per Clausen spurgte, om ministeren kunne bekræfte, at man når 2020-målsætningerne ved ikke at foretage yderligere, men blot lade allerede vedtagne tiltag gøre sig gældende. Og var det rigtigt forstået, at regeringen på intet område – bortset fra partikler – havde tænkt sig at stramme miljølovgivningen frem mod 2030? Det var alvorligt. Man overtog en lovgivning fra VK-regeringen, som man ikke strammer frem mod 2030, og hvis man får svært ved at nå målene, vil man ændre målsætningerne, på trods af at ministeren erkendte, at problemet med luftforureningen er alvorligt. Og var det ikke korrekt, at den investering i nye stalde, som en øget mælke- og svineproduktion medfører, vil ske i henhold til de nye miljøregler? Det vil sige, at man vil få udviklet ny miljøteknologi i et højere tempo. Hvad angik metangas, forstod han, at det ikke ville være en del af miljøaftalen, men betød det, at regeringen mener, at man ikke skal reducere udslippet af metangas? Eller skal det håndteres i anden sammenhæng?

Henrik Høegh refererede til ministerens udtalelse om, at man med tiltagene vil opnå væsentlige sundhedsmæssige gevinster. Det ønsker alle, men man kunne spørge sig selv, om gevinsten er stor nok, når 2,3 pct. af ammoniakfordampningen i EU kommer fra det danske landbrug. Man risikerer, at den store forskel i kravene til landene kommer til at betyde, at dansk svineproduktion flytter til Polen, der har lov til at øge udledningen af ammoniak indtil 2020. Idet han henviste til regeringens "Vækstplan for Fødevarer", spurgte han, om ministeren havde fået lavet en vurdering af konsekvenserne for dansk konkurrenceevne ved forslaget om reduktionsmål – en slags nabotjek.

Pia Adelsteen bad ministeren bekræfte, at hvis man fra dansk side intet yderligere gør, reducerer man ammoniakudledningen med 24 pct. Til opklaring af svar på et skriftligt spørgsmål, hun havde stillet ministeren i sagen, ville hun gerne vide, om ammoniak indgår i de luftmålinger, man foretager. Og får man renere luft af den tekniske korrektion på 3 pct., der er indeholdt i de 24 pct.? Hvad angik den skærpede indsats mod partikler, forstod hun det således, at man ikke ville lægge sig fast på, hvordan man skal reducere dem, før direktivet er vedtaget. Det var bekymrende, for hvad med de udgifter, det eventuelt ville medføre? Hun var med på, at man kunne udskifte ældre brændeovne, men havde man tænkt sig at give tilskud til det? I ministerens svar stod der endvidere, at udgiften ved at øge indsatsen vil være på ca. 5 mia. kr. frem mod 2020, men at der vil komme en sundhedsmæssig gevinst på 789 mio. kr. i Danmark alene på grund af den renere luft. For udlandet regnede man med en gevinst på 1,9 mia. kr. Hvordan hang det sammen? Hvis tre fjerdedele af den luft, man indånder i Danmark, er luft fra udlandet, og der sker

en større reduktion i Danmark end i mange andre lande, hvordan kan det give en større gevinst i udlandet?

Lisbeth Bech Poulsen henviste til svaret på spørgsmål 437, som hun havde modtaget fra ministeren samme dag. Var det rigtigt opfattet, at forskellen mellem en ammoniakreduktion på 15 pct. og en på 24 pct. samfundsøkonomisk udgør 200 mio. kr.? Statsministeren havde sagt, at regeringen ville hjælpe det trængte landbrug, og der var forhandlinger om landdistriktprogrammet. Hendes kolleger fra højrefløjen sagde, at det var vigtigt at hjælpe erhvervet, og at der skal være økonomisk støtte til nye miljøteknologier inden for stalde, ellers kan man ikke opfylde ammoniakreduktionerne. Er det ikke underligt, når man har en teknisk fremskrivning, der viser, at man opnår målsætningen på 24 pct. ved eksisterende lovgivning, samtidig at give landbruget hundredvis af millioner til støtte til moderne stalde, der giver ammoniakreduktion? Kunne ministeren kommentere det?

Jakob Lund havde under den tekniske gennemgang bemærket, at den danske reduktion havde været større end i mange af de andre europæiske lande, dog ikke så stor som i et land som Holland. Hvis alle skal ende med at nå samme mål, må et land som Danmark vel have et forspring i arbejdet med at opnå en effektiv produktion fremadrettet?

Miljøministeren svarede Jakob Ellemann-Jensen, at der ikke var tvivl om, at NEC-direktivet vil give en stor miljøgevinst og reducere luftforureningen i hele Europa. Luftforurening er grænseoverskridende, og det giver derfor god mening at beskæftige sig med at reducere den. Derfor var regeringen positiv. Hvad angik Polen og målene for 2020, fremhævede ministeren, at disse var blevet fastlagt på baggrund af landets eksisterende regulering. En række lande var ikke nået langt i arbejdet med at reducere ammoniak og havde dermed et lavt reduktionsmål for 2020. Lavede man en fremskrivning for Polen, viste den, at Polen kan opnå en reduktion på 1 pct. i 2020. Tager man de mål for 2030, som Kommissionen har foreslået, skal de lande, der i 2020 ikke skal levere så meget, til gengæld levere i 2030. For Polens vedkommende er det en reduktion på 22 pct., hvilket måtte betegnes som et meget stort spring fra 1 pct. Det vil derfor være en meget kort planlægningshorisont at operere med, hvis man flytter sin produktion til Polen, idet landet skal gennemføre en meget skrappe ammoniakregulering fra 2020. Regeringen mente, at eftersom Danmark allerede i 2007 og 2009 havde implementeret skrappe regler, havde man allerede taget initiativ til at bidrage væsentligt til reduktionen af luftforurening i Europa. I 2030 er det dermed ikke Danmark, men andre lande, der skal levere.

Ministeren bekræftede Arlas skøn på en stigning på 20 pct. i mælkeproduktionen fra 2014-2020. IFRO opererede med et vækstscenario på 18 pct. Det lå altså ikke langt fra Arlas vækstskøn. Regeringen havde bedt eksperter om at konsolidere tallene, idet der var en væsentlig forskel på de fremskrivninger, der var lavet i 2012 og dem, der var lavet i 2013. IFRO's konsoliderede fremskrivning viste, at Danmark med de gældende vækstscenarier kan nå i mål med reduktionsforpligtelserne i 2020. De faktiske tal for 2013 viser, at man allerede ved udgangen af 2013 havde nået en reduktion på 16 pct., mens DCE-fremskrivningen viste, at man først i 2020 ville nå 15 pct.

Sidstnævnte var baseret på landbrugets eget vækstskøn, men man har altså allerede nu overhalet den ammoniakreduktion, som man forventede at nå i 2020. Det understøttede den konsoliderede fremskrivning om, at man kan nå reduktionsforpligtelser i 2020 uden yderligere regulering.

Over for Anni Matthiesen bekræftede ministeren, at der ikke havde været EU-forhandlinger af annekts 2, det vil sige, at man ikke var gået ind i forhandlingerne om de enkelte reduktionsmål. Igennem næsten hele 2014 havde man dog en længere teknisk konsultation med Kommissionen på baggrund af dennes første udkast til NEC-direktivet. Man var ikke enig i grundlaget for Kommissionens beregninger, og det resulterede i, at man i januar 2015 fik et korrigeret udkast til NEC-direktivet, ifølge hvilket reduktionsmålene var sat lavere på næsten alle parametre for Danmarks vedkommende. Regeringens holdning var fastlagt på baggrund af korrigerede udkast.

Ministerens svar til Anni Matthiesen lød endvidere, at de politiske forhandlinger omhandler ratificeringen af Gøteborgprotokollen og vedtagelsen af reduktionsforpligtelser for 2030. Regeringens udgangspunkt er, at 2030-mål skal sættes ned for Danmarks vedkommende, fordi Danmark var ambitiøs med den lovgivning, der allerede er vedtaget.

Til Per Clausen sagde ministeren, at det var korrekt, at 2020-målsætningerne opnås, hvis blot man lader den nuværende udvikling fortsætte. 2020-tallene er baseret på fremskrivninger af, hvad man vil opnå i 2020 på baggrund af den allerede eksisterende regulering og politiske aftaler. Hvad stramninger angår, ønsker regeringen at gøre en yderligere indsats imod partikler, idet de udgør den største trussel mod sundheden. Den konservative tilgang til de andre stoffer skyldes, at Danmark allerede har påtaget sig en ambitiøs reduktion med 2020-målene, og at det derfor bør være andre lande, der holder for. En øget produktion kræver ganske rigtigt nye stalde, som medfører miljøforbedringer på grund af den nye teknologi. Danmark har den førende teknologi på området, og den øgede produktion og indførsel af ny teknologi var regnet med i IFO's fremskrivninger. Det var korrekt, at regeringen havde foreslået at give yderligere støtte til miljøteknologi i nye stalde, og det ville bidrage til, at man får sat gang i den grønne omstilling. Regeringen regulerer allerede metan i klimasammenhæng og mener af frygt for dobbeltregulering ikke, at det også skal reguleres i NEC-direktivet. Regeringen tror i øvrigt ikke, at man p.t. har den fornødne teknologi til at kunne gennemføre reduktioner af metan, og gevinsten menes ikke at stå mål med omkostningerne.

I respons på Henrik Høeghs spørgsmål om rentabiliteten ved at flytte produktion til Polen, sagde ministeren, at Polen skal levere en meget væsentlig indsats på ammoniak fra 2020 til 2030. En udflytning vil derfor være med en kortsigtet horisont. Det samme gjorde sig gældende for en række andre EU-lande, der ikke har implementeret regulering, der gør, at de vil være nået særlig langt i 2020. Regeringen havde iværksat nabotjek inden for rammerne af fødevarerækstplanen. Gøteborgmålsætningen blev til i 2012 inden vækstplanen, så der bliver ikke som sådan lavet et nabotjek. Men grundlaget for 2020-målene er, at man har foretaget en fremskrivning på baggrund af alle landenes eksiste-

rende regulering: hvad har de allerede implementeret, hvilke politiske aftaler der er indgået, og hvad man forventer man at kunne nå i 2020.

Ministeren bekræftede Pia Adelsteen i, at der ikke vil komme yderligere regulering, idet regeringen forventer at nå i mål på baggrund af den allerede eksisterende. Hvis ministerens skriftlige svar angående måling og modelberegninger ikke var klart nok, håbede hun, at det efterfølgende kunne udbygges skriftligt. Luftkvaliteten bliver målt på målestationer rundt om i landet. Hvad angik udledning fra forskellige kilder, havde man modelregninger over, hvor meget f.eks. en enkelt ko udleder. Ministeren forklarede, at det er Gøteborg-protokollen, der giver mulighed for tekniske korrektioner. De 3 pct., som Danmark forventer at kunne korrigere for, var allerede godkendt inden for rammerne af NEC 2010-målene, så man forventede, at det var en formsag at gøre det samme for 2020-målene. Får man ny videnskabelig viden, kan man anmode om at få det taget i betragtning med henblik på at justere sine reduktionsmål. Det var sket i Danmarks tilfælde, hvor man havde fået ny videnskabelig viden om kunstgødning.

Om reduktion af partikler fremhævede ministeren, at det var normal procedure at beslutte, hvordan noget skal udføres, når det er vedtaget. Regeringen havde selvfølgelig set på omkostningerne ved det, hvilket også fremgik af en af tabellerne i den tekniske gennemgang. Man skulle huske på, at den største kilde til partikelforurening i Danmark er brændeovne, og derfor mente ministeren, at det var oplagt at finde ud af, hvordan man hurtigere kan udskifte de gamle ovne på en omkostningseffektiv måde. Regeringen havde i øvrigt fremsendt beregninger på, hvad den danske reduktion vil betyde for andre landes gevinst, hvilket gav et tal på 1,9 mia. kr. Samtidig vurderede man, at der ville være en mindst lige så stor gevinst for Danmark af de reduktioner, som andre lande foretager. Der er dermed ikke tale om, at Danmark forærer de andre lande 1,9 mia. kr., for man får mindst det samme igen. 75 pct. kommer udefra, så med de ambitiøse reduktionsmål, der lægges op til for resten af EU, vil også i Danmark opnå en gevinst.

Ministeren foreslog at svare skriftligt på Lisbeth Bech Poulsens spørgsmål om den samfundsøkonomiske konsekvens af forskellige reduktioner af ammoniakudledning. De midler, regeringen foreslår afsat til støtte til nye staldanlæg, vil medføre, at man får implementeret mere miljøteknologi, som kan have en gavnlig effekt på reduktionen af ammoniakudledning.

Til Jakob Lund sagde ministeren, at NEC står for nationale emissionslofter. I Kommissionens beregningsmodel indsætter man landenes forskellige forudsætninger, og det resulterer i nogle forskellige 2030-mål. Ministeren var enig i, at Danmark har et forspring i forhold til mange andre lande, idet man tidligt har udviklet og implementeret ny teknologi. Det gør, at Danmark er på forkant med en udvikling, som andre lande skal til at iværksætte. Samtidig vil de danske virksomheder, der udvikler miljøteknologi, kunne øge deres eksport.

Henrik Høegh sagde, at han nu begyndte at fatte, hvad det handlede om: Danmark udsætter sin konkurrenceevne 5-6 år væsentligt mere end de lande, Danmark konkurrerer med, men betød det, at der var garanti for, at dansk landbrug og fødevarerproduktion fra 2020 og fremefter har samme krav til ammoniakbegrænsning som nabolandene? Det måtte være nemt at give en garanti om ens vilkår, hvis han havde forstået situationen rigtigt.

Pia Adelsteen påpegede, at når det hedder sig, at Polen skal gå fra 1 pct. til 22 pct., var det jo vigtigt at vide af hvad. Og går Danmark fra 24 pct. i 2020 til 0 pct. i 2030? Derudover ville hun gerne vide, om der bliver udledt mere ammoniak, hvis man får flere økologiske landbrug. Hvad angår et skærpet krav til partikler, måtte det vel også gælde de andre lande, når man ved, at 75 pct. af luftforureningen i Danmark kommer udefra?

Anni Matthiesen sagde, at det begyndte at trænge ind: Danmark har gjort et godt stykke arbejde og skal blive ved frem til 2020. Det påvirker konkurrenceevnen, men fra 2020 kan man læne sig tilbage og sige, at det så er de andre landes tur til at levere. Hun ville gerne have bekræftet, at hvis man vil prøve at ændre på de nuværende ammoniakreduktion på 24 pct. og man f.eks. siger, at man gerne vil nøjes med en reduktion på 17 pct., betyder der, at de andre lande levere mere. Regeringen brugte igen og igen udtrykket, at den har accepteret reduktionsmålene, men var det ikke regeringen selv, der havde meldt dem ind? Og hvad er straffen for f.eks. Polen, hvis de ikke kan tage et reduktionskvantespring fra 2020 til 2030?

Per Clausen fandt, at det måtte hænge sådan sammen, at hvis man vil gøre landbrugets konkurrencevilkår bedre, skal man ikke ændre på 2020-målene, men på den gældende lovgivning. Det vil sige, at hvis man ønsker at ændre på den målsætning, der er en fremskrivning af den nuværende lovgivning, må det være ensbetydende med, at man ønsker at slække på lovgivningskravene på ammoniak. Syntes ministeren ikke, at det ville være klogt - inden regeringen aftaler med Venstre og resten af højrefløjen at bruge hundredvis af millioner kroner på støtte til nye stalde - at sikre sig, at Venstre ikke dagen efter sammen med et flertal i Folketinget svækker de lovkrav, der er forudsætningen for at lave støtteordningen? Ellers gav synspunktet ingen mening. Og var det er godt eftermæle for regeringen, at det var VK-regeringen, der indførte stramme regler på området, mens den nuværende sørger for, at der komme erhvervsstøtte, så erhvervslivet kan leve op til det krav, som VK-regeringen stillede? Det var efter hans mening en svag miljøpolitisk profil. Derudover ville Per Clausen gerne vide, om han skulle forstå regeringens holdning således, at man indtil 2020 har en ambition om at gå i spidsen, og at man derefter går i hængeløse og venter på, at resten af verden indhenter Danmark?

Daniel Rugholm opfattede kommentarerne fra mange af medlemmerne som et udtryk for, at man mener, det indtil videre har været let at reducere. Det skyldtes måske, at produktionen i Danmark var gået den forkerte vej. Det var et modigt synspunkt at mene, at ny teknologi vil opveje en øget produktion; det måtte indikere et særligt kendskab til den fremtidige teknologi. Kunne ministeren bekræfte, at der ikke vil være yderligere regulering og økonomiske tab for landbruget – også hvis man kommer i den fantastiske situation, at

produktionen øges? Eller blev den garanti kun udstedt ved den tilbagegang, man desværre havde set.

Jacob Ellemann-Jensen sagde, at han ulig sine partifæller endnu ikke kunne blære sig med at have forstået stoffet. Han var enig med ministeren i, at det er vigtigt at agere på EU-niveau, men forstod ikke den konklusion, der går ud på, at Danmark skal gøre væsentligt mere end mange andre lande. Hvis man samlet skal reducere med 6 pct. og man i Danmark reducerer med 24 pct. uden at løfte et øjenbryn, kan det jo ikke kaldes ambitiøst, fordi man samtidig mindsker kravene til de andre lande. Det virkede ikke superklogt.

Miljøministeren sagde, at man ikke kunne drage den konklusion. Da man fastsatte 2020-målene, besluttede man sige ikke for, at EU skal nå en reduktion på 6 pct. og fordelte den ud på landene. Man så på hvert enkelt land og fastsatte så 2020-målet på baggrund af det enkelt lands eksisterende lovgivning.

Jakob Ellemann-Jensen mente at være blevet lidt klogere af ministerens forklaring. Hvad der vil ske, hvis man ikke når målsætningen, f.eks. hvis der sker vækst i fødevarerproduktionen? Får man et rap over nallerne fra Kommissionen og et krav om yderligere foranstaltninger? Danmark havde allerede opnået en reduktion på 16 pct., sagde ministeren, men det var jo på baggrund af en reduceret svineproduktion og deraf følgende fyringer i slagterbranchen. Det var ikke den bedste måde at opnå reduktioner på. Han var indforstået med, at det ville være kortsigtet at flytte sin produktion til Polen, der skal sætte kraftigt ind for at gå fra 1 pct. i 2020 til 22 pct. i 2030. For at det gav mening, ville det vel sige, at med en reduktion på 1 pct. i Polen frem til 2020 vil Polen være på et lavere niveau udledningmæssigt, end Danmark var i 2005. Hvis ikke det var tilfældet, gav ministerens argument ikke noget mening i forhold til at skabe lige konkurrenceforhold frem mod 2030.

Miljøministeren henviste til tabellen i NEC-forslaget over de forskellige landes udledningen i 2005. Den besvarede også Pia Adelsteens spørgsmål: Procent af hvad, handler om landenes ammoniakudledning i ton i 2005. Tabellen viser, hvad man forventede, at de enkelte lande ville nå i 2012 i henhold til Gøteborgmålsætningerne og på baggrund af eksisterende regulering. Derefter følger Kommissionens forslag til mål for 2030. Det var en nyttig tabel i anneks 2, som der endnu ikke var forhandlet om.

Formanden appellerede til, at ministeriet fik udbygget tabellen med produktionen i landene, så man kan se målsætningerne i forhold til produktionen.

Miljøministeren sagde, at udledningen i ton kunne give et hint om det, men ministeriet ville forsøge at skaffe oplysninger til en uddybning.

Pia Adelsteen påpegede, at udledningen i ton ikke nødvendigvis giver et billede af, om der er en lille eller en stor produktion. Hvis man har været god til at iværksætte tiltag, kan udledningen være lille på trods af en stor produktion og omvendt.

Formanden sagde, at det var mest interessant at sammenligne i forhold til pr. enhed, som f.eks. pr. liter mælk.

Miljøministeren noterede sig ønsket fra udvalget. Nogle lande skal nå meget mere fra 2020 til 2030, end Danmark skal, fordi der i Danmark er tale om en fremskrivning af regler, der allerede er implementeret. For nogle lande er det så meget som en 40-procents reduktion.

Henrik Høegh påpegede, at det afhæng af procent af hvad. Før 2005 fik Danmark forbudt bredspredning af gylle, men det forbud har man ikke i Tyskland og Polen endnu. Så det handler om regler i landene, for procenter kan se flotte ud, men situationen i landene var vidt forskellig i 2005. Derfor bliver det sværere og sværere at konkurrere.

Miljøministeren bekræftede, at ministeriet ville prøve at uddybe i henhold til udvalgets ønske, men fastholdt, at hvis man ser på 2030-målene, skal nogle af de lande, som i 2020 skal levere meget lidt, levere en stor procentvis reduktion frem mod 2030. Til Anni Matthiesen sagde hun, at IFRO's vækstscenarier tog højde for regeringens målsætning om at fordoble det økologiske areal. Som svar til Pia Adelsteen sagde hun, at de andre lande også skal have skærpede krav til partikler. Regeringens holdning er, at Danmark bør lægge sig på EU-gennemsnittet på 54 pct. for partikler i 2030. Til Anni Matthiesen sagde ministeren, at det ikke var et nulsumsspil, der gjorde sig gældende for 2020, og gentog, at fremskrivningen var lavet på baggrund af landenes eksisterende regulering. Regeringen havde ikke selv meldt tallet ind. Det er Kommissionen, der forhandler på EU's vegne på baggrund af et mandat om, at målsætningerne ser være en fremskrivning af implementeret lovgivning på området. Kommissionens udgangspunkt var, at det danske reduktionsbidrag skulle være på 30 pct. i 2020, men det var regeringen ikke enig i, og det blev bragt ned på 24 pct. på baggrund af DCE-fremskrivningen fra 2012. Ministeren anså det for usandsynligt, at Danmark ikke vil nå sine reduktionsforpligtelser. Antager man, at nogle lande ikke når i mål med deres reduktionsforpligtelser, vil der være grundlag for en traktatkrænkelsessag.

Ministeren var selvsagt ikke enig med Per Clausen i, at regeringens oplæg var uambitiøst. Regeringen går på ingen måde i hængekøje, men fortsætter den ambitiøse indsats, som den eksisterende regulering udgør. Den var som nævnt indført af den tidligere regering, og den nuværende regering ønsker at fastholde den, og hvad angår partikler, gør man en ekstra indsats.

Ministeren bekræftede Daniel Rugholm i, at det var korrekt opfattet, at regeringen ikke ville komme med yderligere regulering på baggrund af NEC-direktivet. Hun understregede, at der var lagt et betydeligt vækstrum ind i IFRO's fremskrivninger. Regeringen tog ønsker en fremgang og vækst for dansk landbrug, og det er der plads til inden for rammen. Ministeren anså det dog for hypotetisk at forestille sig mere vækst, end der var kalkuleret med i IFRO's beregninger. Dertil kom, at mere miljøteknologi vil det opveje en øget belastning.

Anni Matthiesen spurgte, om man kunne drage den konklusion, at der vil være plads til mere vækst og en større ammoniakudledning, hvis der var færre økologer. Hun var glad for, at ministeren troede på, at Danmark fra 2020 ikke behøver gøre mere, men det bekymrede hende, at man i EU vil forvente, at Danmark skal holde kadencen og fortsætter med at ligge allerforrest. Hvad fik ministeren til at sige, at Danmark godt kan læne sig tilbage fra 2020 og lade de andre trække læsset?

Per Clausen kunne godt forstå, at Venstre undrede sig over regeringens synspunkt om, at frem mod 2030 skal der ikke ske reguleringsstramninger, derfor fremregner man bare med udgangspunkt i den nuværende regulering. Selv var han skuffet over det lave ambitionsniveau i en socialdemokratisk regering: Man ønsker blot at høste frugterne af tidligere vedtagelser. Regeringen havde gentagne gange lovet, at den ikke kunne drømme om at stille øgede krav til landbruget, hvad angår ammoniak. Ville det så ikke være klogt af regeringen af få et løfte fra Venstre om, at partiet ikke har tænkt sig at forringe reguleringen, inden man kaster millioner af kroner ind i en støtteordning til nye stalde?

Jakob Ellemann-Jensen sagde, at hvis man ønsker at gøre noget ved luftforureningen, er det vel ikke vanskeligere, end at produktionen overvejende bør finde sted der, hvor den forurener mindst. Danmark er f.eks. det mælkeproducerende land i EU, der har den laveste udledning af ammoniak pr. kg. mælk. Han forstod ikke, hvorfor man gør det endnu vanskeligere for produktionen i Danmark med de ambitiøse mål. En mælkeproducent ser på de absolutte krav, og de afgør, hvor producenten vil udvide sin produktion: om det skal være i Danmark, Polen eller Tyskland. Det er muligt, at Polen skal reducere med 22 pct., men hvis kravene er lempeligere end i Danmark, skyder Danmark så ikke sig selv i foden ved gang på gang at stramme skruen i det land, hvor produktionen forurener mindst? Var ministeren enig i, at det virkede uklogt?

Lone Loklindt spurgte, om ministeren havde et skøn over indtægterne ved den øgede eksport, der vil være af dansk miljøteknologi til et voksende EU-marked. Den er til dels allerede er udviklet, og man må forvente, at den fortsat bliver det.

Miljøministeren svarede Anni Matthisen, at der som sagt var taget højde for et vækstrum, der indeholder regeringens målsætning om en fordobling af det økologiske areal. IFRO forventer ikke en højere emissionen af ammoniak på grund af et lavere gødningsforbrug på de økologiske arealer. På den måde skaber man en balance, og færre økologer vil altså ikke give mere plads til vækst. Danmarks reduktionskurve flader som sagt ud efter 2020, mens andres kurver stiger kraftigt. Regeringen lægger afgørende vægt på, at omkostningerne bliver holdt nede, så andre lande skal levere det væsentligste bidrag frem mod 2030.

Som svar på Per Clausens spørgsmål sagde hun, at det da ville være dejligt, hvis man lige kunne lave en aftale med VK-regeringen om, at man ikke vil forringe reguleringen. Regeringen ønsker ikke at ændre den regulering, som den tidligere regering indførte på området, og hun havde heller ikke hørt, at Venstre eller Konservative ville ændre den.

Hun kunne dog godt blive bekymret, når Jakob Ellemann-Jensen hævder, at regeringen vil gøre det værre for dansk landbrug. Status er baseret på den regulering, som hans eget parti havde indført, og som fremskrivningerne var baseret på. Så hvis man fastholdt, at det var værre for danske landmænd end for andre, skyldtes det egen lovgivning.

Ministeren havde ikke umiddelbart nogen beregninger på, hvor store indtægter ny miljøteknologi kan medføre, men noterede sig, at Dansk Miljøteknologi forventer en kraftig stigning i eksporten af miljøteknologi for at kunne møde de skærpede krav. Der er et stigende marked - ikke bare i Europa, men i hele verden.

Mødet sluttede kl. 12.03